

KOMISJONI OTSUS (EL) 2022/756,**30. september 2021,****abimeetmete SA.32014, SA.32015, SA.32016 (2011/C) (ex 2011/NN) kohta, mida Itaalia ja Sardiinia maakond rakendasid äriühingu Saremar kasuks***(teatavaks tehtud numbri C(2021) 6990 all)***(Ainult itaaliakeelne tekst on autentne)****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud sätetele ⁽¹⁾ ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. Menetlus

- (1) 6. augustil 1999 otsustas komisjon algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikega 2 ette nähtud menetluse abi suhtes, mis maksti esialgsete avaliku teenindamise lepingute (edaspidi „esialgsed lepingud“) alusel kuuele äriühingule, mis moodustasid sel ajal Tirrenia kontserni ⁽²⁾.
- (2) Uurimisetapis taotlesid Itaalia ametiasutused Tirrenia kontserni juhtumi osadeks jagamist, et oleks võimalik jõuda eelisjärjekorras üksnes Tirrenia di Navigazione (edaspidi „Tirrenia“) käsitleva lõpliku otsuseni. Taotluse põhjus oli Itaalia ametiasutuste kava kontsern erastada, alustades Tirreniast, ja soov Tirrenia suhtes menetlust kiirendada.
- (3) Komisjon rahuldab Itaalia ametiasutuste taotluse ja lõpetas komisjoni otsusega 2001/851/EÜ ⁽³⁾ Tirreniale antud abi suhtes algatatud menetluse. Abi tunnistati siseturuga kokkusobivaks tingimusel, et Itaalia ametiasutused võtavad teatavad kohustused.
- (4) Teistele Tirrenia kontserni äriühingutele ⁽⁴⁾ makstud hüvitis tunnistati komisjoni otsusega 2005/163/EÜ ⁽⁵⁾ (edaspidi „2004. aasta otsus“) osaliselt siseturuga kokkusobivaks, osaliselt kokkusobivaks tingimusel, et Itaalia ametiasutused täidavad teatavad kohustused, ja osaliselt siseturuga kokkusobimatuks. 2004. aasta otsus põhines 1992.–2001. aasta raamatupidamisandmetel ja sisaldas tingimusi, mille eesmärk oli tagada hüvitise kokkusobivus siseturuga kogu esialgsete lepingute kehtivuse ajal (st aastani 2008).
- (5) 2004. aasta otsus tühistati Üldkohtu 4. märtsi 2009. aasta otsusega kohtuasjades T-265/04, T-292/04 ja T-504/04 ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ ELT C 28, 1.2.2012, lk 18, ja ELT C 84, 22.3.2013, lk 58.

⁽²⁾ EÜT C 306, 23.10.1999, lk 2. Endise Tirrenia kontserni moodustasid äriühingud Tirrenia di Navigazione S.p.A., Adriatica S.p.A., Caremar – Campania Regionale Marittima S.p.A., Saremar – Sardegna Regionale Marittima S.p.A., Siremar – Sicilia Regionale Marittima S.p.A. ja Toremar – Toscana Regionale Marittima S.p.A.

⁽³⁾ Komisjoni 21. juuni 2001. aasta otsus 2001/851/EÜ riigiabi kohta, mida Itaalia on andnud laevandusettevõtjale Tirrenia di Navigazione (EÜT L 318, 4.12.2001, lk 9).

⁽⁴⁾ Need on Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar ja Toremar.

⁽⁵⁾ Komisjoni 16. märtsi 2004. aasta otsus 2005/163/EÜ riigiabi kohta, mida Itaalia on andnud laeväihingutele Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar ja Toremar (Tirrenia kontsern) (ELT L 53, 26.2.2005, lk 29).

⁽⁶⁾ Liidetud kohtuasjad T-265/04, T-292/04 ja T-504/04, Tirrenia di Navigazione vs. komisjon, ECLI:EU:T:2009:48.

- (6) 5. oktoobril 2011 algatas komisjon otsusega C(2011) 6961 (edaspidi „2011. aasta otsus“) (7) ametliku uurimismenetluse mitme meetme suhtes, mille Itaalia oli võtnud endise Tirrenia kontserni äriühingute kasuks. Uurimine puudutas muu hulgas hüvitisi, mida maksti alates 1. jaanuarist 2009 mitme mereliini teenindamise eest äriühingule Saremar – Sardegna Regionale Marittima (edaspidi „Saremar“), ja muid kõnealuse äriühingu kasuks võetud meetmeid.
- (7) 2011. aasta otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas*. Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles uuritavate meetmete kohta märkusi esitama.
- (8) 7. novembril 2012 laiendas komisjon uurimismenetlust muu hulgas teatavatele abimeetmetele, mida oli Saremari kasuks võtnud Sardiinia maakond. 19. detsembril 2012 võttis komisjon vastu kõnealuse otsuse muudatuse (8) (komisjoni otsus C(2012)9452, edaspidi „2012. aasta otsus“).
- (9) 2012. aasta otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* (9). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles uuritavate meetmete kohta märkusi esitama.
- (10) Oma 14. mai 2013. aasta kirjaga palus Sardiinia maakond, et komisjon eraldaks Saremariiga seotud meetmed 2011. ja 2012. aasta otsustega algatatud ametlikust uurimismenetlusest ning menetleks neid eelisjärjekorras, sest äriühing oli erastamisel.
- (11) Komisjon rahuldab Sardiinia ametiasutuste taotluse ja lõpetas komisjoni otsusega (EL) 2018/261 (10) (edaspidi „2014. aasta otsus“) ametliku uurimismenetluse teatavate Sardiinia maakonna poolt Saremari kasuks võetud meetmete suhtes. 2014. aasta otsuses hinnati Sardiinia maakonna poolt Saremari kasuks võetud viiest meetmest nelja; välja jäi projekt Bonus „Sardo–Vacanza“ (vt käesoleva otsuse põhjendus 29).
- (12) Saremar ja Sardiinia maakond esitasid 2014. aasta otsuse suhtes Üldkohtule tühistamishagid. Oma 6. aprilli 2017. aasta otsustega kohtuasjades T-219/14 (11) ja T-220/14 (12) jättis Üldkohus hagiavaldused rahuldamata. Saremar ega Sardiinia maakond ei kaevanud kohtuotsuseid edasi ning need on nüüdseks lõplikud.
- (13) Komisjoni otsusega (EL) 2020/1411 (13) lõpetati Tirrenia kontserni äriühinguid (v.a Tirrenia) käsitletud uurimine, mis hõlmas ajavahemikku 1992–2008. Komisjon järeldas, et merekabotaaziteenuste osutamise eest antud abi on olemasolev abi, kuid rahvusvaheliste mereveoteenuste osutamise eest antud abi on kooskõlas üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitleva 2011. aasta raamistikuga (edaspidi „üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid käsitlev 2011. aasta raamistik“) (14).
- (14) Komisjoni otsusega (EL) 2020/1412 (15) lõpetati Tirrenia ja selle omandaja CINI kasuks võetud meetmeid käsitletud ametlik uurimismenetlus, mis hõlmas ajavahemikku 2009–2020.

(7) ELT C 28, 1.2.2012, lk 18.

(8) Kõik muudatused puudutasid äriühingu Saremar kasuks võetud meetmeid.

(9) ELT C 84, 22.3.2013, lk 58.

(10) Komisjoni 22. jaanuari 2014. aasta otsus (EL) 2018/261 abimeetmete SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) kohta, mida Sardiinia maakond rakendas äriühingu Saremar kasuks (teatavaks tehtud numbri C(2013) 9101 all) (ELT L 49, 22.2.2018, lk 22).

(11) Kohtuasi T-219/14, Regione autonoma della Sardegna vs. komisjon, ECLI:EU:T:2017:266.

(12) Kohtuasi T-220/14, Saremar vs. komisjon, ECLI:EU:T:2017:267.

(13) Komisjoni 2. märtsi 2020. aasta otsus (EL) 2020/1411 riigiabi nr C 64/99 (ex NN 68/99) kohta, mida Itaalia andis laevandusettevõtjatele Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar ja Toremar (Tirrenia kontsern) (ELT L 332, 12.10.2020, lk 1).

(14) Komisjoni teatis. Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

(15) Komisjoni 2. märtsi 2020. aasta otsus (EL) 2020/1412 meetmete SA.32014, SA.32015, SA.32016 (11/C) (ex 11/NN) kohta, mida Itaalia rakendas äriühingu Tirrenia di Navigazione ja selle omandaja Compagnia Italiana di Navigazione suhtes (ELT L 332, 12.10.2020, lk 45).

- (15) Komisjoni otsustega (EL) 2021/4268 ⁽¹⁶⁾ ja (EL) 2021/4271 ⁽¹⁷⁾ lõpetati äriühingute Siremar ja Toremar ning nende omandajate kasuks võetud meetmeid käsitlenud ametlik uurimismenetlus, mis hõlmas ajavahemikku alates 2009. aastast.
- (16) Käesolevas otsuses käsitletakse üksnes neid 2011. ja 2012. aasta otsustes nimetatud ja Saremariga kasuks võetud meetmeid, mida 2014. aasta otsuses ei käsitletud (vt selgitus põhjendustes 28 ja 29). 2011. ja 2012. aasta otsustes käsitletud ülejäänud meetmete kohta (numbritega SA.32014, SA.32015 ja SA.32016) võtab komisjon vastu eraldi otsused. Need ülejäänud meetmed on kõik seotud endise Tirrenia kontserni teiste äriühingutega (st Caremari ja Laziomariaga).

2. Uuritavate meetmete taust ja kirjeldus

2.1. Taust

2.1.1. Esialgsed lepingud

- (17) Tirrenia kontserni algne omanik oli Itaalia riik äriühingu Finanziaria per i Settori Industriale e dei Servizi S.p.A (edaspidi „Fintecna“) ⁽¹⁸⁾ kaudu ning sellesse kuulus kuus äriühingut: Tirrenia, Adriatica, Caremar, Saremar, Siremar ja Toremar. Need äriühingud osutasid mereveeteenuseid 1991. aastal Itaalia riigiga sõlmitud eraldi avaliku teenindamise lepingute alusel, mis kehtisid kaksikümne aastat ajavahemikus 1989. aasta jaanuarist 2008. aasta detsembrini. Kogu Tirrenia aktsiakapital kuulus Fintecnale. Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar ja Toremar (edaspidi ühiselt „piirkondlikud äriühingud“) kuulusid täielikult Tirreniale. Adriatica, mis teenindas mitut Itaalia ning Albaania, Horvaatia, Kreeka ja Montenegro vahelist mereveoliini, ühendati 2004. aastal Tirreniaga.
- (18) Esialgsete lepingute eesmärk oli tagada paljude peamiselt Mandri-Itaaliat Sitsiilia, Sardiinia ja väiksemate Itaalia saartega ühendavate mereveeteenuste regulaarne ja usaldusväärne osutamine. Selleks andis Itaalia riik rahalist abi toetustena, mis maksti otse igale Tirrenia kontserni äriühingule.
- (19) Saremar teenindas riigiga sõlmitud esialgse lepingu alusel mõningaid kitsalt kohaliku tähtsusega kabotaažiühendusi Sardiinia ning sellest kirdes ja edelas asuvate saarte vahel, samuti rahvusvahelist ühendust Korsikaga.

2.1.2. Esialgsete lepingute pikendamine

- (20) Esialgseid lepinguid, sealhulgas Saremariga sõlmitud lepingut, pikendati kolm korda.
- (21) Esiteks sätestati 30. detsembrini 2008. aasta dekreet-seaduse nr 207 (mis muudeti 27. veebruari 2009. aasta seaduseks nr 14) artiklis 26, et esialgseid lepinguid, mis pidid algselt kehtima kuni 31. detsembrini 2008, pikendatakse 31. detsembrini 2009.
- (22) Teiseks sätestati 25. septembri 2009. aasta dekreet-seaduse nr 135 (edaspidi „dekreet-seadus nr 135/2009“) (mis muudeti 20. novembri 2009. aasta seaduseks nr 166 (edaspidi „2009. aasta seadus“)) artiklis 19b, et seoses Tirrenia kontserni äriühingute erastamisega loobub emattevõtja Tirrenia osalusest piirkondlikes äriühingutes (v.a Siremar) järgmiselt:
- Caremar antakse üle Campania maakonnale. Hiljem andis Campania maakond tegevust jätkava ettevõtte, mis teenindas ühendusi Ponziane saartega, üle Lazio maakonnale (sellega loodi Laziomar) ⁽¹⁹⁾;
 - Saremar antakse üle Sardiinia maakonnale;

⁽¹⁶⁾ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

⁽¹⁷⁾ Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata.

⁽¹⁸⁾ Fintecna kuulub täielikult majandus- ja rahandusministeeriumile ning on spetsialiseerunud osalustega seotud ja erastamisprotsesside juhtimisele, aga ka tootmis-, finants- või korralduslikesse raskustesse sattunud äriühingute ratsionaliseerimise ja restruktureerimise projektidele.

⁽¹⁹⁾ See üleandmine vormistati 1. juunil 2011.

c) Toremar antakse üle Toscana maakonnale.

- (23) Samuti sätestati 2009. aasta seaduses, et Itaalia riik ning Tirrenia ja Siremar lepivad 31. detsembriks 2009 kokku uued lepingud. Lisaks nähti ette, et piirkondlike teenuste osutamiseks sõlmitakse uued avaliku teenindamise lepingud, mille Saremar, Toremar ja Caremar lepivad kokku vastavate piirkondlike ametiasutustega 31. detsembriks 2009 (Sardiinia ja Toscanaga) ja 28. veebruariks 2010 (Campania ja Lazioga). Uute lepingute ehk avaliku teenindamise lepingute suhtes tuli koos äriühingute endiga välja kuulutada hankemenetlus. Iga äriühingu uus omanik pidi seejärel allkirjastama vastava lepingu ehk avaliku teenindamise lepingu ⁽²⁰⁾.
- (24) Selleks pikendati 2009. aasta seadusega esialgsete lepingute (sealhulgas Saremari suhtes kohaldatava lepingu) kehtivust alates 1. jaanuarist 2010 kuni 30. septembrini 2010.
- (25) Viimaks sätestati 1. oktoobri 2010. aasta seaduses nr 163 (millega muudeti 5. augusti 2010. aasta dekreet-seadust nr 125) (edaspidi „2010. aasta seadus“) esialgsete lepingute (sealhulgas Saremari suhtes kohaldatava lepingu) täiendav pikendamine alates 1. oktoobrist 2010 kuni Tirrenia ja Siremari erastamisprotsessi lõpuni.

2.1.3. 2014. aasta otsuse täitmine

- (26) 2014. aasta otsuses tunnistas komisjon kaks Saremari kasuks võetud abimeedet siseturuga kokkusobimatuks ning kahe abimeetme puhul leiti, et need ei kujuta endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi. Sellega seoses kohustas komisjon tagasi nõudma
- a) 10 miljonit eurot, mis maksti Saremarile hüvitisena kahe Sardiinia ja mandri vahelise lisaliini teenindamise eest;
- b) kavandatud rekapiitalseerimise summas 6 099 961 eurot (millest 824 309,69 eurot oli Saremarile juba välja makstud).
- (27) Itaalia on 2014. aasta otsuse täitnud, ehkki mõned menetlused on käesoleva otsuse vastuvõtmise ajal veel pooleli. Täpsemalt on astunud järgmised sammud.
- a) 10. aprillil 2015. aasta kirjaga teatasid Itaalia ametiasutused, et Tribunale di Cagliari 15. jaanuari 2015. aasta otsusega lubati Saremari suhtes algatada *concordato preventivo* menetlus. Menetluse eesmärk oli kõikide Saremari varade müümine ja võlausaldajate nõuete rahuldamine ning Saremari majandustegevuse lõpetamine kindlaks kuupäevaks (milleks oli algselt määratud 31. detsember 2015). Riigiabi nõuded summas 11 131 231,60 eurot olid registreeritud ettenähtud nõudejärguga ja hõlmasid tagasinõudmisega seotud intressi, mis oli kogunenud 1. juuliks 2014. Nimetatud kuupäeval taotles Saremar *concordato preventivo* menetluse luba ning Itaalia õiguse kohaselt lõpetab see menetlus intressiarvestuse ⁽²¹⁾.
- b) 28. oktoobri 2015. aasta kirjaga teatasid Itaalia ametiasutused komisjonile, et Saremari aluste müümiseks ja Saremari avaliku teenindamise kohustuste edasiandmiseks korraldatakse eraldi hankemenetlused. Samuti saatsid nad Tribunale di Cagliari 22. juulil 2015 välja antud määruse, millega kinnitati *concordato preventivo* menetlus (nn *omologazione*), ja teatasid, et Saremari laevade müügi suhtes on laekunud kaheksa osalemisavaldust. 21. jaanuari 2016. aasta kirjaga kinnitasid Itaalia ametiasutused, et Saremar jätkab tegutsemist ainult 31. märtsini 2016. Samuti teatasid nad, et Saremari laevad on müüdnud äriühingule Delcoservizi Srl (edaspidi „Delcoservizi“) ja antakse füüsiliselt üle 30. aprillil 2016 ning et avaliku teenindamise lepingu sõlmimise menetlus on veel pooleli ja laekunud on kaks osalemisavaldust.
- c) 19. mai 2016. aasta kirjaga teatasid Itaalia ametiasutused, et avaliku teenindamise leping on sõlmitud äriühinguga Delcomar Srl (edaspidi „Delcomar“). Seega lõpetas Saremar 31. märtsil 2016 kõikide mereveoteenuste osutamise ning alates 1. aprillist 2016 on avalikku teenust osutanud Delcomar. Lisaks teatasid Itaalia ametiasutused komisjonile, et pärast Saremari varade üleandmist, mis oli samuti toimunud 31. märtsil 2016, andis Sardiinia maakonna volikogu oma 22. aprilli 2016. aasta otsusega nr 24/23 korralduse Saremar likvideerida. Maakonna volikogu märkis oma otsuses, et kuna Saremar lõpetas 31. märtsil 2016 kogu majandustegevuse, ei täida äriühing enam mingit otstarvet ja tuleb likvideerida, ning maakond määras uue likvideerija.

⁽²⁰⁾ Dekreet-seaduse nr 135/2009 artikli 19b lõige 10.

⁽²¹⁾ Vt komisjoni ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu riigiabi tagasinõudmist käsitleva 23. juuli 2019. aasta teatise C 247/1 punktid 130 ja 133.

- d) 20. juuli 2016. aasta kirjaga teatasid Itaalia ametiasutused komisjonile, et arvestades Saremari varade likvideerimisest saadud summat ja võlanimekirja, sai riigiabi nõuete rahuldamiseks eraldada ainult 4 452 226,42 eurot (ligikaudu 40 % maksmisele kuuluvast summast). Lisaks kinnitasid nad, et Saremar koondab kõik töötajad ja pärast likvideerimise lõpuleviimist kustutatakse see äriregistrist ning et varade müüja (Saremari) ja ostja (Delcoservizi) vahel ei ole seost. 17. juuli 2017. aasta kirjaga esitasid Itaalia ametiasutused tõendid selle kohta, et Saremari likvideerijad olid maksnud maakonnale 4 452 226,42 eurot.

2.2. 2011. ja 2012. aasta otsustes käsitletud meetmed

- (28) 2011. ja 2012. aasta otsustega algatatud ametliku uurimismenetluse käigus on hinnatud järgmisi meetmeid:
- 1) pikendatud esialgsete lepingute alusel makstud hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest (1. meede);
 - 2) Tirrenia ja Saremari päästmisabi ebaseaduslik pikendamine (2. meede);
 - 3) endise Tirrenia kontserni äriühingute erastamine ⁽²²⁾ (3. meede);
 - 4) tulevaste lepingute/avaliku teenindamise lepingute alusel makstud hüvitis üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest (4. meede);
 - 5) sildumise eesõigus (5. meede);
 - 6) 2010. aasta seaduses sätestatud meetmed (6. meede);
 - 7) viis lisameedet, mille Sardiinia maakond võttis Saremari kasuks (7. meede).
- (29) Oma 2014. aasta otsusega lõpetas komisjon ametliku uurimismenetluse nelja meetme suhtes nendest viiest meetmest, mille Sardiinia maakond võttis Saremari kasuks ja mis on eespool tähistatud kui 7. meede. Komisjon ei teinud aga otsust viienda meetme suhtes, milleks oli projekt Bonus „Sardo–Vacanza“ ⁽²³⁾. Seega ei ole komisjon veel võtnud Saremari puhul seisukohta, kas 1., 3., 4., 5. ja 6. meede ning projekt Bonus „Sardo–Vacanza“ on siseturuga kokkusobivad.

3. Abisaaja likvideerimine ja majandusliku järjepidevuse puudumine

- (30) Komisjon tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud süsteem, mille kohaselt komisjon kontrollib ennetavalt uusi abimeetmeid, on ette nähtud selleks, et hoida ära siseturuga kokkusobimatu abi andmine ⁽²⁴⁾. Kokkusobimatu abi tagasinõudmise küsimuses on Euroopa Kohus olnud järjepidevalt seisukohal, et õigus kohustada liikmesriike nõudma tagasi abi, mille komisjon on tunnistanud siseturuga kokkusobimatuks, on komisjonile antud selleks, et kõrvaldada konkurentsimoonutus, mille on põhjustanud abisaajal olnud konkurentsieelis, ja taastada seega abi maksmisele eelnenud olukord ⁽²⁵⁾. Kui äriühing ei suuda abi tagasi maksta, on tagasimakse täideviimiseks nõutav, et asjaomane liikmesriik algataks äriühingu likvideerimise, ⁽²⁶⁾ st selle tegevuse lõpetamise ja selle varade müügi turutingimustel.
- (31) Teiste sõnadega, riigiabi kontrollimise süsteemi peamine eesmärk on hoida ära kokkusobimatu riigiabi andmine. Kui ebaseadusliku ja kokkusobimatu riigiabi maksmine moonutab siseturul konkurentsi, tuleb järelikult tagada konkurentsimoonutusele eelnenud olukorra taastamine, vajaduse korral abisaaja likvideerimise teel.

⁽²²⁾ See hõlmab osa selle ostuhinna maksetähtaja edasilükkamist, mille CIN pidi tasuma Tirrenia äriüksuse omandamise eest, ja mitut väidetavat lisaabimeedet seoses Saremari äriüksuse erastamisega (nt Cdi-le riigi poolt antud edasigarantii ja kapitali suurendamine).

⁽²³⁾ 2014. aasta otsuses märgiti, et seda projekti hinnatakse eraldi otsuses.

⁽²⁴⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 3. märts 2020, Vodafone Magyarország, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, punkt 19.

⁽²⁵⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. detsember 2012, komisjon vs. Hispaania („Magefesa II“), C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, punkt 105.

⁽²⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. jaanuar 2018, komisjon vs. Kreeka („United Textiles“), C-363/16, ECLI:EU:C:2018:12, punkt 36.

- (32) Eelneva taustal märgib komisjon, et põhjendustes 28 ja 29 nimetatud veel hindamata meetmed puudutavad kas praegu likvideerimisel olevat Saremari (1. meede ja projekt Bonus „Sardo–Vacanza“), Saremari järeltulijaid pärast selle erastamist (3. ja 4. meede) või mõlemaid (5. ja 6. meede). Saremari erastamine, nii nagu seda on kirjeldatud ja esialgselt hinnatud 2012. aasta otsuse põhjendustes 149, 150, 238–246, 305 ja 306, ei leidnud aga aset. Saremar hoopis likvideeriti ning selle varade ja avaliku teenindamise lepingu suhtes korraldati eraldi hankemenetlused.
- (33) Itaalia õiguses ⁽²⁷⁾ on ette nähtud, et kui algatatakse äriühingu likvideerimine, siis selle varad müüakse ja müügist saadud tulu antakse äriühingu võlausaldajatele vastavalt nende nõuete järgule võlanimekirjas. Eelnevat arvestades peab komisjon kõigepealt kindlaks tegema, kas on veel otstarbekas Saremari suhtes uurimist jätkata. Kui ei ole, siis peab komisjon vastavalt Euroopa Kohtu praktikale kindlaks tegema, kas Saremari ja mõne muu äriühingu vahel võib olla majanduslik järjepidevus.
- (34) Saremari suhtes märgib komisjon kõigepealt, et pärast 2014. aasta otsust algatati 15. jaanuaril 2015 Saremari suhtes *concordato preventivo* menetlus ja määrati likvideerija. *Concordato preventivo* on Itaalia õiguse kohaselt menetlus, mille eesmärk on tavaliselt tagada majandustegevuse jätkumine. Komisjon märgib aga, et kõnealusel juhul algatati äriühingu suhtes *concordato preventivo con cessione dei beni*, st võlausaldajatega kokku lepitud likvideerimismenetlus äriühingu varade müümiseks ja selle majandustegevuse lõpetamiseks, nii et ta jätkab tegevust üksnes ajutiselt. Menetluse üle teeb järelevalvet kohtunik, kes peab võlausaldajate kokkuleppe kinnitama. Komisjon märgib, et kõnealusel juhul kinnitas Tribunale di Cagliari 22. juulil 2015 Saremari võlausaldajate kokkuleppe ja tegevuse jätkumise 31. detsembrini 2015 (vt põhjendus 27). Seetõttu leiab komisjon, et valitud menetlus eeldas juba, et selle lõppedes lahkub Saremar turult.
- (35) Komisjon märgib, et 31. märtsil 2016 lõpetas Saremar tööpoolest kogu majandustegevuse (vt põhjendus 27), sealhulgas parvlaevateenused avaliku teenindamise lepingu alusel teenindatud liinidel. Pärast seda anti avaliku teenindamise leping Delcomarile. Samal ajal müüdi Saremari alused äriühingule Delcoservizi. Pärast Saremari varade müüki andis Sardiinia maakonna volikogu 22. aprillil 2016 oma otsusega nr 24/23 korralduse Saremar likvideerida.
- (36) Lisaks täitis Itaalia nõuetekohaselt, kuigi viivitusega, 2014. aasta otsuse. Riigiabi nõue summas 10 824 309,69 eurot, millele lisandis tagasinõudmisega seotud intress, registreeriti nõuetekohaselt äriühingu võlanimekirjas. Pärast Saremari varade müüki oli võimalik sellest summast Itaaliale tagasi maksta üksnes ligikaudu 4,4 miljonit eurot. Kuna aga Saremari maksejõuetusmenetlus tõi kaasa äriühingu likvideerimise ja äriühing enam ei tegutse, ⁽²⁸⁾ lõpetas komisjon 13. septembril 2017 Itaaliale saadetud kirjaga ajutiselt tagasinõudmismenetluse.
- (37) Eelnevat arvestades märgib komisjon, et Saremar ei ole nüüdseks juba üle viie aasta tegutsenud, selle varad on müüdnud ja töötajad koondatud ning see kustutatakse pärast likvideerimismenetluse lõppu äriregistrist. Põhjendustes 28 ja 29 nimetatud meetmete põhjustatud võimalik konkurentsimoonus või mõju kaubandusele lõppes Saremari tegevuse lõppedes. Lisaks rahuldati juba 2014. aasta otsusest tulenenud tagasimaksenõue üksnes osaliselt (umbes 40 % ulatuses maksmisele kuulunud summast, vt põhjendused 27 ja 36).
- (38) Eelnevat arvesse võttes märgib komisjon, et riigiabi kontrollimise ja tagasinõudmise mõlemad eespool nimetatud eesmärgid – st kokkusobimatu riigiabi andmise ärahoidmine ja siseturuga kokkusobimatust abist põhjustatud konkurentsimoonus eelnenud olukorra taastamine – on juba täidetud. Saremar ei ole enam turul tegutsev ettevõtja ja on juba likvideerimisel ning riigiabi nõuded sai pärast Saremari varade müüki rahuldada ebapiisavate vahendite tõttu üksnes osaliselt. Seetõttu ei ole otstarbekas Saremari suhtes uurimist jätkata.

⁽²⁷⁾ 16. märtsi 1942. aasta Regio Decreto nr 267 ja selle muudatused (nn *legge fallimentare*).

⁽²⁸⁾ Vt komisjoni ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu riigiabi tagasinõudmist käsitleva 23. juuli 2019. aasta teatise C 247/1 punkt 129.

- (39) Saremar ja selle järeltulijate vahelise võimaliku majandusliku järjepidevuse küsimuses võib kohtupraktika kohaselt arvesse võtta järgmisi asjaolusid: ülekandmise ese (varad ja kohustused, tööjõu säilitamine, grupeeritud vara), ülekandmise hind, kes on ülevõtva ja algse ettevõtja omanikud, ülekandmise aeg (pärast uurimise algust, menetluse algatamist või lõplikku otsust) ja tehingu majanduslik loogika ⁽²⁹⁾.
- (40) Eelneva taustal märgib komisjon, et ta on 2014. aasta otsuse rakendamiseks algatatud tagasinõudemenetluse raames juba hinnanud, kas Saremarile antud abi tagasimaksmise kohustust tuleks laiendada muudele ettevõtjatele, kellele abisaaja varad või majandustegevus võivad olla üle kantud. Kõnealuse tagasinõudemenetluse raames leidis komisjon, et tagasimaksekohustus on ainult Saremaril, ja välistas majandusliku järjepidevuse Delcomari või Delcoserviziga (edaspidi ühiselt „järeltulijad“) järgmistel põhjustel:
- parvlaevateenuste osutamine avaliku teenindamise lepingu kohastel liinidel ja laevad anti edasi kahe eraldiseisva, läbipaistva, avaliku ja mittediskrimineeriva hankemenetluse teel;
 - Saremar töötajad koondati ja järeltulijad võtsid uuesti tööle üksnes osa neist ⁽³⁰⁾;
 - järeltulijad on eraettevõtjad, Saremar aga kuulub täielikult Sardiinia maakonnale, seega ei leitud varade müüja ja ostja vahel seost;
 - järeltulijate investeerimis- või pakkumisotsused on turupõhised.
- (41) Pärast tagasinõudmisjuhtumi ajutist lõpetamist ei ole komisjonini jõudnud teavet, mis sunniks teda selles küsimuses oma seisukohta muutma. Seega võib Saremar majandusliku järjepidevuse Delcomari või Delcoservizi või nende mõlemaga olemasoleva teabe põhjal välistada. Komisjon jälgib siiski ka edaspidi Saremar likvideerimist kuni selle äriregistrist kustutamiseni. Alles siis saab komisjon 2014. aasta otsusest tulenenud tagasinõudmismenetluse lõplikult lõpetada ⁽³¹⁾.
- (42) Eelnevat arvestades ei ole ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 esimese lõigu alusel algatatud ametlik uurimismenetlus Saremar või selle järeltulijate kasuks võetud veel hindamata meetmete suhtes enam otstarbekas, sest Saremar on likvideerimisel ja majanduslik järjepidevus selle järeltulijatega puudub.
- (43) Käesolev otsus ei puuduta ega mõjuta muid küsimusi, mida on käsitletud 2011. ja 2012. aasta otsustes ⁽³²⁾ või mille huvitatud isikud on nende otsuste alusel algatatud uurimise käigus komisjonile teatavaks teinud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Käesolevaga lõpetatakse 5. oktoobril 2011 ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 2 esimese lõigu kohaselt algatatud ja 19. detsembril 2012 pikendatud menetlus Saremar ja selle järeltulijate suhtes.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Itaalia Vabariigile.

⁽²⁹⁾ Kohtuasi T-121/15, Fortischem a.s. vs. komisjon, ECLI:EU:T:2019:684, punkt 208.

⁽³⁰⁾ Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt olevat Delcomar uuesti tööle võtnud alla 20 % Saremar töötajatest.

⁽³¹⁾ Vt komisjoni ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu riigiabi tagasinõudmist käsitleva 23. juuli 2019. aasta teatise C 247/1 punktid 136–140.

⁽³²⁾ Vt käesoleva otsuse põhjendused 6 ja 8.

Brüssel, 30. september 2021

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER
